

Memo gemeenteraden betreffende de afronding proeftuinen Toekomstscenario

Aan: leden gemeenteraden dertien Zeeuwse gemeenten

Betreft: raadsinformatiebrief over de afronding van de proeftuinen Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming

Achtergrond

Het Toekomstscenario voor kind- en gezinsbescherming (hierna Toekomstscenario) is een gezamenlijk programma van de ministeries van J&V, VWS en de VNG om de aanpak van onveiligheid in gezinnen en huishoudens te verbeteren. Uit verschillende onderzoeken komt naar voren dat de manier waarop de hulp en bescherming nu is geregeld, knelt. Kinderen en gezinnen voelen zich in het huidige stelsel onvoldoende gehoord en gezien. De achterliggende problematiek, vaak op meerdere leefgebieden, is niet altijd even goed in beeld. De gezinnen worden vaak door verschillende professionals gezien waarbij samenhang in de aanpak ontbreekt. Ook gaat informatie verloren en krijgt achterliggende problematiek binnen het gezin, zoals psychiatrische problematiek bij ouders, verslaving, schulden of complexe scheidingsproblematiek, onvoldoende aandacht. Het Toekomstscenario wil het stelsel eenvoudiger inrichten en gaat uit van vier basisprincipes:

1. Gezinsgericht
2. Rechtsbeschermend en transparant
3. Eenvoudig
4. Lerend

Om dit te bereiken werkt het Toekomstscenario binnen proeftuinen samen met jeugdhulpregio's en diverse partners en zorgprofessionals aan een nieuwe landelijke aanpak. In deze aanpak staan de behoeften centraal van kinderen en volwassenen die thuis niet veilig zijn.

Proeftuinen Zeeland

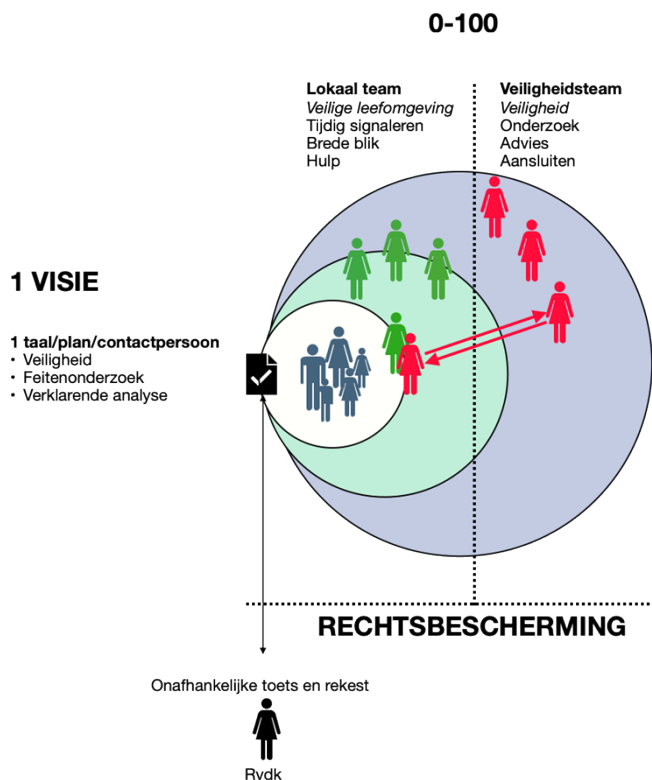
Eind 2021 zijn landelijk onder regie van het programma Toekomstscenario zes proeftuinen van start gegaan. Zeeland is vanaf het begin aangesloten met de proeftuin *Vaart in Veiligheid*. In eerste in Borsele, Terneuzen en Vlissingen en in 2022 in Tholen. Er is veel geleerd over wat werkt, maar ook over wat niet werkt. Nadat de proeftuin in Tholen is gestopt, is op basis van geleerde lessen een nieuw projectplan ontwikkeld. Dit projectplan is tussen april 2023 en april 2024 beproefd in Hulst onder de naam *Ieder1*. Nu de laatste proeftuin is afgerond wil Zeeland als beproevende regio verder gaan om vorm te geven aan de doelen van de Hervormingsagenda en het Toekomstscenario.

Geleerde lessen

De basis van het projectplan *Vaart in Veiligheid* was om te experimenteren met een samengesteld team van professionals uit de veiligheidsorganisaties (Veilig Thuis, de Gecertificeerde Instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming) én de gemeentelijke toegangsmedewerkers. Het bleek echter dat deze vrije opzet te ambitieus was en te ver afstond van wat mogelijk is binnen de huidige wettelijke kaders en werkpraktijk. Met de betrokken medewerkers zijn de proeftuinen *Vaart in Veiligheid* geëvalueerd. De evaluatie heeft adviezen voor het vervolg opgeleverd, die zijn verwerkt in het nieuwe plan voor de proeftuin *Ieder1*.

De werkwijze die in de proeftuin *Ieder1* werd uitgewerkt, bestaat uit het vormgeven en versterken van twee teams, die nauw met elkaar samenwerken in situaties waarin onveiligheid binnen een gezin is geconstateerd:

- Een lokaal team dat hulp verleent en dat een intensieve samenwerking heeft met de gemeentelijke toegang, of deel uitmaakt van de gemeentelijke toegang;
- Een veiligheidsteam, dat in de eerste (vrijwillige) fase alleen advies en ondersteuning biedt, op vraag en behoefte van het lokaal team mee op huisbezoek kan gaan, maar niet vanaf de start in een duo met de medewerker van het lokale team met het gezin werkt.

Figuur 1, schematische weergave van de aangepaste aanpak in de proeftuin *Ieder1*

De werkzame bestanddelen

Samengevat zijn uit de verschillende proeftuinen in Zeeland vijf werkzame bestanddelen naar voren gekomen:

- Samen werken vanuit het perspectief van het gezin: doen wat nodig is.
- Samen werken met jeugdhulpaanbieders: een breed georiënteerd lokaal team.
- Een vaste contactpersoon vanuit het lokaal team.
- Samen werken aan veiligheid: korte lijnen
- Samenwerken in plaats van overdragen: één taal, één visie, één plan

Als aandachtspunten zijn de hoge werkdruk en beschikbaarheid van professionals naar voren gekomen, evenals het belang van werkruimten waar veiligheid en privacy kunnen worden gegarandeerd.

Hoe verder

Het geheel aan inzichten en geleerde lessen is teruggegeven aan het landelijk programma Toekomstscenario via het eindverslag en de bijlagen. Er is een Zeeuwse werkconferentie georganiseerd waar gemeenten, veiligheidspartijen en zorgaanbieders over de opbrengsten van de proeftuinen zijn geïnformeerd en is uitgewisseld hoe we in Zeeland verder kunnen hiermee. Op basis van alle inzichten, is een plan in de maak om in Zeeland verder te gaan met de uitgangspunten van het Toekomstscenario. Dit binnen de mogelijkheden dat het wettelijk kader op dit moment biedt. Dit regionale plan wordt in het voorjaar 2025 ter besluitvorming aan de colleges voorgelegd. De centrale opgave is om de lokale teams en toegangsmedewerkers te ondersteunen met praktische afspraken en werkwijzen in die situaties dat de veiligheid in gezinnen in het geding is.

Bijlage

- Eindverslag proeftuin *Ieder1*

